

№ 296.

Kalendarzyk tygodniowy:

Pon. św. Wiktorii P.
Wt. Wigilia, św. Irminy.
Śr. Narodz. Chr. P.
Czw. św. Szczepana.
Piąt. św. Jana Ewang.
Sob. św. Młodzianków.
Niedz. św. Tomasza B.

Wschód słońca godz. 8 m. 09
Zachód słońca godz. 3 m. 46
Dług. dnia godz. 7 m. 35
Ubyło " godz. 9 m. 09

CENA PRENUMERATY:

W ŁÓDZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie " 3 " —
Kwartalnie " 1 " 50
Miesięczn. " " 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie " 5 " 70
Zagranicą:
Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd № 8.

Telefonu № 595.

ROZWOJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Poniedziałek, dnia 23 grudnia 1912 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 82; w Pabianicach u p. Teodora Minka; w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZEŃ: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelony lub jego miejsce. **Mafie ogłoszenia** po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 1/2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. **Reklamy i Nekrologi** po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rab. od tysiąca egzemplarzy. **Artykuły** bez oznaczenia honoraryum Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rab. za wiersz petitowy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dniu świąteczne, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-ej po południu.

MASŁO, Drób, Zwierzyne, Ryby, Jarzyny, Owoce, Konserwy
4019 poleca **A. TAUCHERT**, Andrzeja 3. Tel. 21-52.

Zawiadomienie.

Zarząd Mankiewskiego Związku Giełdowego Pracowników odpowiedzialnych (inteligentnych)

ma zaszczyt podać do wiadomości publicznej, że

w Warszawie, przy ul. Ś-to Krzyskiej Nr. 35, w pobliżu Marszałkowskiej. (Telefon № 275-85)
otwarty został Oddział tegoż Związku.

Pełnomocnikiem i dyrektorem Oddziału jest p. **Stefan Grabiński**, a pomocnikiem jego — p. **Wacław Szumlański**.

Działalność Oddziału rozciąga się na Królestwo Polskie.
Kapitały Związku, gwarantujące działalność członków, przewyższają 400,000 rb.
Oddział ma rachunek bieżący w Banku Handlowym w Warszawie za № 2,100.
Udziały członków rzeczywistych wynoszą 3,000 rb., pracowników kaucjonowanych — 1,000 rb.

Osoby, życzące mieć inteligentnych, fachowo wykształconych i gwarantowanych pracowników we wszelkich gałęziach handlu i przemysłu, raczą zwracać się bezpośrednio do Warszawskiego Oddziału.

Warszawski Oddział, zgodnie z ustawą Związku, przyjmuje różnego rodzaju zlecenia handlowe od osób prywatnych, jako też i Instytucji.

Na żądanie Warszawski Oddział wysyła ustawę, prospekty, bilanse i sprawozdania.
Związek, prócz Warszawskiego, posiada jeszcze Oddziały:

w Kijowie, Kreszczatik № 45.
w Odesie, Ekaterynińska № 14.
w Charkowie, Ekaterynostawska № 19.
w Rydze, Aleksandrowska № 25.

w Samarze, Pańska № 46.
w Rostowie nad Donem otwieramy obecnie.
w Petersburgu otwarty będzie w Styczniu r. p.

Uwaga: Związku naszego prosimy nie identyfikować z innymi podobnego brzmienia Związkami.

4095 ZARZĄD.

APTEKA

O. GESSNERA CEGIELNIANA 64.

POLECA:

Tran świeży i Emulsję tranową

używane z dobrym skutkiem, przy cierpieniach płuc, wszelkich objawach skroflicznych, chorobie angielskiej, wycieśnieniu u dzieci, zastarzałych chronicznych zapaleniach oskrzeli i t. p.

Podogrykom

Reumatykom

Artrytykom

leczona zalecają jedynie

Piperazyne

MIDY

ponieważ ona rozpuszcza kwas moczowy
najenergiczniej najlepiej asymiluje się

2 tygodniowy kurs leczenia

Zapobieganie i leczenie

NOWOOTWORZONY SKLEP

Galanterii damskiej i męskiej.

Dla Sz. Pań polecam na święta eleganckie bluzki, gorsety, zaboty, bieliznę, kaftanki wełniane, trykoty, rękawiczki, wybór fartuchów, pończochy i t. d.
Dla Sz. Panów: **DUŻY WYBÓR KRAWATÓW**, kołnierzyków; bielizna, skarpetki i t. d.

Z poważaniem

Wł. Janiszewska.

ulica Przejazd № 16
vis à vis placu „Cyklistów”.

Dla młodzieży i starszych:

1) Adam Mickiewicz — „Pan Tadeusz”
wydanie ozdobne z ilustracjami St. Masłowskiego; cena w oprawie 2.50 kop., dla prenumeratorów „Rozwoju” tylko 1.25 kop.

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

D-rów Falka, Golca i Jelnickiego

ulica Wólczańska № 36. — Telefonu 14-81.

Dla chorych starych (oddzielne pokoje i ogólne sale) i przychodnich. (Porada 60 kop. — Godz. przyjęć od 8—9 rano, 11 1/2—1 1/2 w południe i 7 1/2—8 1/2 wieczorem, w nie. dziele i święta od 8—10 rano i od 12 1/2—1 1/2 po południu).
Roentgen, leczenie światłem i elektrycznością. — Badanie krwi przy syfilisie. 341

BRISE DE MAI
MUGUET ULTRA-PERSISTANT
ED. PINAUD. PARIS

2869

II zjazd neurologów, psychiatrów i psychologów polskich.

W sali wykładowej kliniki chorób nerwowych w Krakowie rozpoczął się w ubiegły piątek rano II zjazd neurologów, psychiatrów i psychologów polskich. Przybyło około stu lekarzy ze wszystkich trzech zaborów. Między innymi przybyli pp. dr. Edward Flatau, delegat Towarzystwa naukowego w Warszawie, dr. Chłapowski, delegat Towarzystwa przyjaciół nauk w Poznaniu, dr. Męczkowski, delegat warszawskiego Tow. lekarskiego, dr. Koelichen, delegat warszawskiego Stowarzyszenia lekarzy, prof. dr. Rubczyński, delegat Tow. filozoficznego w Krakowie, dr. Janiszewski, delegat krakowskiego Towarzystwa lekarskiego w Krakowie i inni.

Z krakowskich osobistości przybył rektor uniwersytetu Jagiellońskiego dr. Zoll, wiceprezydent miasta dr. Henryk Szarski, nadto przybyli na zjazd profesorowie wszechniczy Jagiellońskiej pp. dr. Wicherkiewicz, dr. Pareński, dr. Ciechanowski, dr. Nowak, dr. Browicz, dr. Cybulski i prof. Gliński.

Otwarcie zjazdu.

Zjazd zajął przewodniczący komitetu organizacyjnego prof. Piltz. Po przywitaniu przybyłych gości mówił dalej:

Na polu neurologii, psychiatrii i psychologii obudził się u nas w ostatnich czasach ożywiony ruch naukowy. Powstaje cały szereg instytucji i organizacji naukowych. Dzięki nieustraszonemu usiłowaniu d-ra Władysława Weryhy powstała w Warszawie pracownia psychologiczna. Pod znakiem kierownictwa doktora Edwarda Flatau powstaje specjalna pracownia neuro-biologiczna; w szpitalu na Czystym wybudowano dla nerwowo chorych nowy pawilon, wyposażony we wszelkie nowoczesne środki badania i leczenia; do szeregu szpitalnych oddziałów dla nerwowo chorych w Warszawie przybywa oddział d-ra Męczkowskiego; w toku są prace nad planami olbrzymiego szpitala-kolonii dla

Fundusz na restaurację Wawelu. Prof. Ulanowski ogłasza w dziennikach krakowskich, że zebrany przez niedawno zmarłą matkę jego fundusz na restaurację Wawelu wynosi 150,000 koron. Fundusz ten prof. Ulanowski złożył do dyspozycji Akademii Umiejętności, z tem zastrzeżeniem, że, o ileby nie został zużyty na restaurację Wawelu, stanowiąc ma fundusz żelazny dla muzeum narodowego na Wawelu.

TELEGRAMY.

PETERSBURG, 22 grudnia (P.) Postawie nacyonalistyczni utworzyli komisję, która ma wyjaśnić sprawę udziału Dumy państwowej w uroczystościach jubileuszowych trzechsetlecia panowania Domu Romanowów.

PETERSBURG, 22 (wł.) Ostatnie wiadomości o londyńskiej konferencji pokojowej sprawiły w Petersburgu pesymistyczne wrażenie.

Spodziewają się, iż niedaleka przyszłość stwierdzi, że pesymizm ten był usprawiedliwiony.

LONDYN, 22 grudnia (P.) W rozmowie z korespondentem Petersburskiej Agencji telegraficznej delegaci bułgarscy i serbscy wyrazili mniejszą nadzieję na pomyślny wynik rokowań.

Według ogólnego przekonania, turcy celowo przeciągają rokowania, wysuwając kwestję, jak zaopatrzenia Adryanopola w żywność i inne których to kwestyj delegaci państw związkowych nie mogą rozstrzygać, w braku pełnomocnictwa.

Zdaniem Paprikowa, samo żądanie zaopatrzenia Adryanopola w żywność wskazuje na dążenie przeciągnięcia sprawy; gdyby turcy dążyli do szybkiego zakończenia rokowań, wówczas nie potrzeba byłoby poruszać sprawy Adryanopola. Nacisk, jaki turcy kładą na tę sprawę, może zupełnie powstrzymać bieg rokowań. Sprawa Adryanopola stanowi punkt ciężkości rokowań. Jeżeli wykażą się różnice w poglądach, to wówczas już niema o czem mówić. Nowakowicz przypuszcza, że Turcy nie dojdzie do porozumienia ze związkowcami, gdyż ma na celu wywołanie pośrednictwa mocarstw w nadziei że w ten sposób zdoła coś wytargować. Nowakowicz mniema, że przeciąganie rokowań przez Turków jest złą oznaką.

Przeciwnie według doniesień agencji Reutersa, w kołach dyplomatycznych w dalszym ciągu utrzymuje się usposobienie optymistyczne.

LWÓW, 22 grudnia (wł.) Dziś przed południem odbył się w gmachu ratuszowym wiec profesorów uniwersytetu lwowskiego. Uchwalono protest przeciwko wszelkim zakusom utrakwizacji i uszczuplenia polskiego charakteru uniwersytetu.

BERLIN, 22 grudnia (P.) „Norddeutsche Allg. Zig.“, omawiając wygłoszoną przez sekretarza stanu Kokowcowa mowę, zgadza się z „Hamburger Nachrichten“, że mowę uważać należy za znamiennej oznakę pokoju. Wobec napaści na Niemcy i Austro-Węgry, trzeba przyznać Kokowcowi zasługę. Podkreślił on wyraźnie, że Rosya nie miałaby korzyści przeciwstawiania trójporozumienia trójprzymierzu.

SOFIA, 22-go grudnia (P.) Grupa postów uchwalila przesłać sekretarzowi stanu Kokowcowi telegram dziękczynny za wygłoszoną w Dumie mowę.

WIEN, 22 grudnia (P.) „Neues Wiener Journal“ ostro napada na biuro prasowe ministerium spraw zagranicznych z powodu sprawy konsula Prochaski, oskarżając biuro, że starannie przedstawiało współpracownikom pism sytuację w ciemniejszych barwach i domaga się ukarania kierowników biura w celu naprawy reputacji dyplomatycznej Berchtolda, który nie ponosi winy, gdyż zawsze o tej sprawie mówił ze spokojem i umiarkowaniem.

W temże piśmie hr. Sternberg oskarża biuro o bezwstydną operację giełdową, które uprawiano na gruncie sprawy Prochaski.

„Arbeiter Zig.“ oskarża biuro, że w ciągu wielu tygodni nie zaprzeczało ono widocznie urzędowym doniesieniom pism o zabójstwie Prochaski.

PILZNO, 22 grudnia (P.) Za udział w ostatniej demonstracji, skierowanej przeciwko wojnie i antypaństwowym okrzyki, skazano 10 osób na 14 dni aresztu; — z tegoż powodu wytoczono jeszcze szereg spraw.

PARYŻ, 22 grudnia (P.) Mowa Poincarego przyjęta została wszędzie z uznaniem, co potwierdza, że koła polityczne i społeczne sprzyjają polityce Francji i Rosji na Bałkanach.

Francya jednomyślnie przyznaje, że polityce tej obowiązana będzie utrzymanie pokoju, wznowienie trójporozumienia i podniesienie prestiżu na Bałkanach.

„Temps“ przypuszcza, że osiągnięte korzystne wyniki w rozstrzygnięciu przesilenia opierały się głównie o solidarność Europy i siłę wzajemnego popierania związku franko-rosyjskiego.

W ciągu trzech ostatnich miesięcy jedność trójporozumienia w szczególności sojuszu franko-rosyjskiego, nie ustępowała jedności trójprzymierza.

ASCHABAD, 22 grudnia (P.) W powiecie merwskim zmarły wskutek dżumy w dniu 20 i 21 b. m. trzy osoby; ogółem zmarły do tej pory 22 osoby.

ISKIB, 22 grudnia (P.) Bez względu na zawarty rozejm, wojska tureckie załogi skutaryjskiej napadają ciągle na serbów, którzy muszą odierać ataki. Przypuszczają, że turcy zmuszeni są do robienia wycieczek skutkiem panującego w twierdzy głodu i innych kataklizmów.

ISKIB, 22 grudnia (P.) W drodze z Salonik do Bułgarii przejechali przez Iskib, bułgarski następca tronu Borys i książę Cyryl. Na kolei powitał ich następca tronu królewicz serbski.

SOFIA, 22 grudnia (P.) Powrócił król Ferdynand.

Z ostatniej chwili.

Londyn, 23 grudnia (wł.) Z Johns telegrafują, że w dniu 20 b. m. parowiec „Lorence“ który znajdował się w drodze z Halifax do Johns został zatopiony przez burzę. Cała załoga wraz z kapitanem utonęła; jedynie tylko 2 oficerów, którzy się dostali do łodzi i dwa dni błądzili po morzu, udało się uratować.

Munachium, 23 grudnia (wł.) Wczoraj zebrała się rada ministrów bawarskich, której rząd przedłożył projekt zmiany konstytucji. Według projektu, na wypadek nieuleczalności króla, regencya ma być zachowana jeszcze przez lat 10, poczem godność królewska będzie przelana na ks. regenta. Wśród członków Rady projekt nie zyskał popularności. Członkowie oświadczają zgodę na zamianowanie królem księcia regenta, lecz bez zmiany konstytucji. W kołach politycznych liczą się poważnie z opozycją i sądzą, że za pewne kompensaty na polu kulturalnym, centrowcy zgodzą się na propozycję rządu. Stronnictwa toczą rokowania.

Wiedeń, 23 grudnia (wł.) We wpływowych kołach politycznych panuje jawne niezadowolenie z powodu polityki hr. Berchtolda. Zarzucają mu, że nie skorzystał ze sposobności, aby na przyszłość zabezpieczyć Austrię przed niespodziankami. Ostatnią sposobnością taką była sprawa konsula Prochaski, lecz Berchtold zwlekał tak długo, że pozwolił wyprzedzić się Pasiczowi, który złożył wizytę Ugronowi i w ten sposób położył kres zatargowi austro-serbskiemu.

Konstantynopol, 23 grudnia (wł.) Minister wojny Nasim-pasza i szef sztabu generalnego Issy-pasza objeżdżają fortyfikacje dardaneelskie, zamierzając urządzić tam silną linię obronną.

Rzym, 23 grudnia (wł.) Lotnik Garros, który przedwczoraj przeleciał nad morzem Śródziemnym, przyjechał wczoraj do Rzymu. Lotnika powitał wielotysięczny tłum.

Berlin, 23 grudnia (wł.) „Morgen Post“ podaje sensacyjną wiadomość, że rząd bawarski zrezygnował z projektu zmiany konstytucji i zniesienia regencyi. Powodem ma być stanowisko partyi centrowej, która stawia poważne przeszkody.

Konstantynopol, 23 grudnia (wł.) Rząd turecki postanowił zaprowadzić szereg reform w Azji Mniejszej i powołać angiolków na doradców dla gubernatorów w 6 prow. armeńskich.

Petersburg, 23 grudnia (wł.) Każdy z czterech olbrzymich pancerników, których budowę rozpoczęto w dniu imienia Najjaśniejszego Pana, będzie posiadał 32,500 ton pojemności, 250 metrów długości i 33,3 metr. szerokości. Maszyny będą miały po 66,000 sił. Koszt budowy każdego okrętu wyniesie 40 do 50 mil. rubli.

Petersburg, 23 grudnia (wł.) Rosyjski vice minister spraw zagr. oświadczył „Petersburskiej Gazecie“, że wznowienie walk pod Czataldżą jest bardziej niż prawdopodobne. Guczkow oświadcza, że dalsza wojna na Bałkanach jest nieunikniona, a zbrojenie się Austrii na Bałkanach uważają za nierozsądne.

Białogród, 23 grudnia (wł.) Rząd serbski przygotowuje się energicznie do wznowienia walki z Turcyą. W kołach miarodajnych panuje pesymistyczny bardzo nastrój w sprawie rokowań pokojowych.

Rzym, 23 grudnia (wł.) Za kilka dni ukaza się pamiętniki księcia Brunona Tedeschi, który przez lat 7 bawił na dworze zmarłej eks-królowej w Neapolu. Pamiętniki te są poświęcone stosunkom na dworze bawarskim i zachowaniu się Prus wobec rodziny królewskiej bawarskiej. Pamiętnik wymienia pomiędzy innymi, że król Ludwik nie zginął śmiercią naturalną, lecz został zamordowany przez agentów Bismarcka. Berlińska dyplomacya dążyła zawsze do skompromitowania króla Ludwika i jego rodziny.

Berlin, 23 grudnia (wł.) Dzienniki berlińskie podają wyjątki z pamiętników ks. Tedeschi, lecz wątpli w ich prawdziwość.

Ateny, 23 grudnia (wł.) Flota turecka wypłynęła na pełne morze z Dardanelów i rozpoczęła blokadę stolicy wyspy Tenedos.

Białogród, 23 grudnia (wł.) Poseł austro-węgierski oświadczył dziennikarzom, że naпруżenie w stosunkach austro-serbskich jest na dobrej drodze i kwestye sporne układają się w ten sposób, że zażegnania konfliktu należy się spodziewać w ciągu tygodnia.

Küstrin, 23 grudnia (wł.) Aresztowano tutaj zagranicznego oficera, oskarżonego o szpiegostwo w chwili, kiedy rysował plany fortecy. Znalaziono przy nim poważnie obciążające dowody.

Konstantynopol, 23 grudnia (wł.) Komendant tureckiej armii zachodniej donosi o nowym zwycięstwie Turków pod Janiną. Zwycięstwo przypłacił życiem gen. Czarda i szef sztabu generalnego armii zachodniej.

Konstantynopol, 23 grudnia (wł.) Turecka rada ministrów obradowała wczoraj nad kwestyą zaprowiantowania Adryanopola. Jeden z ministrów oświadczył, że Turcy nie powinna odstąpić od tego warunku. Minister wojny powlekał, że nie wyczerpano jeszcze wszystkich środków, mogących przeszkodzić zerwaniu rokowań pokojowych.

Paryż, 23 grudnia (wł.) Poincaré wygłosił wczoraj mowę w sprawie obecnej sytuacji politycznej, w której oświadczył, że racjonalne rozwiązanie kwestyi bałkańskiej możliwe jest jedynie przez oddanie Bałkanu Serbii, Bułgarii i Czarnogórze. Turcy musi się pogodzić ze stanowiskiem państwa azjatyckiego.

Gwiazdka w szkole.

Akc. Tow. i. K. Poznańskiego urządził jutro we wtorek rano doroczną gwiazdkę dla dzieci szkoły fabrycznej. Około 1,400 dzieci będzie obdzielonych jabłkami, orzechami i piernikami.

Odpowiedzi Redakcyi.

Paul M. W. Jeżeli młodszy syn nie ma lat 17, gdy starszy staje do spisu wojskowego, to stajacemu do wojska służy ulga pierwszej kategorii, jako głównemu opiekunowi matki-wdowy. Dla wyrobienia tej ulgi należy złożyć metryki synów do urzędu rekrutkiego i o stanie familijnym temuż urzędowi zameldować.

W odpowiedzi p. Laskowskiemu.

Dane przez nas wyjaśnienie jednemu z członków Redakcji „Rozwoju” z powodu otwarcia przez nas sklepów rzeźniczych wywołało odpowiedź p. Laskowskiego, starszego zgromadzenia rzeźników łódzkich.

P. Laskowski w nr. 270 „Rozwoju”, występując w obronie „pokrzywdzonych” niby przez nas rzeźników, nie potrafił zachować powagi i przyzwoitości tonu i formy, czego wymaga jego stanowisko, lecz lekkomyślnie obarczył nas ciężkimi zarzutami, mającymi charakter oszczerstwa. To też zmuszeni jesteśmy odeprzeć czynione nam przez tego pana zarzuty i dlatego prosimy najprzód Szanowną Redakcję o umieszczenie niniejszej odpowiedzi.

P. Laskowski twierdzi, że haracz zapłacony przez Tow. Akc. Rzeźni Miejskich cechowi rzeźników chrześcijan nie był środkiem na przerwanie karygodnej zmywy rzeźników, lecz zwrotem za nieprawnie zabieraną przez zarząd rzeźni krew z bydła zabijanego przez rzeźników chrześcijan, za którą ci musieli płacić zarządowi rzeźni po 30 kop. za garniec. Tymczasem cały ubój bydła, cieląt i baranów jest w rękach rzeźników żydów. Rzeźnicy chrześcijanie w bardzo rzadkich wypadkach zabijają bydło lub cielęta i to w tak małych ilościach, że stosunek procentowy do ogólnego uboju jest taki; na 1000 sztuk zabitych przez żydów — chrześcijanie zabijają 5 sztuk. Za to rzeźnicy chrześcijanie zabijają kilkadziesiąt tysięcy sztuk wieprzów rocznie, lecz krew z tych wieprzów od początku aż dotąd zabierają bezpłatnie, chociaż w kontrakcie mamy zastrzeżenie, że wszelkie odpadki należą do nas. Obowiązani jesteśmy utylizować je w odpowiednio urządzonych aparatach i tylko w stanie przetworzonym możemy wypuszczać poza obręb rzeźni!

Prawa nasze stosowaliśmy tylko do krwi, pochodzącej z bydła zabijanego przez żydów i w wypadkach, gdy chrześcijanom rzeźnikom brakowało krwi do wyrobów masarskich, sprzedawaliśmy im. Zaś wtedy, gdy rzeźnicy chrześcijanie dostali haracz za przerwanie zmywy, żydzi uzyskali od zarządu rzeźni prawo do sprzedawania krwi na potrzeby rzeźników chrześcijan. Zaszła więc tylko zmiana posiadaczy, lecz rzeźnicy chrześcijanie, jak dawniej tak i teraz płacą za krew pochodzącą z bydła żydowskiego.

W roku bieżącym cech rzeźniczy układał się z rzeźnikami żydami o krew, pochodzącą z bydła. Kontrakt miał być zawarty na kilka lat. Zabiegi te były podjęte prawdopodobnie w celu utrudnienia nam zdobywania krwi do wyrobów masarskich naszego przedsiębiorstwa. Lecz układy nie doszły do skutku. Dzisiaj zaś, gdy się przekonano, że naszej masarni wystarcza krew z wieprzów, zabijanych przez nas, projekt wydzierżawiania krwi od żydów stracił urok.

Następnie p. Laskowski na dowód kulturalności rzeźników łódzkich przytacza ich prośbę z przed 20 lat do Ministerium w sprawie budowy rzeźni miejskiej. Trzeba przyznać, że to był piękny gest, lecz czynny w świetle faktów wyglądają, niestety, inaczej. Od 11 lat mamy statystykę uboju świń, bydła i cieląt po domach, oraz daty zapadłych wyroków karnych w tych sprawach, które są wymownym zaprzeczeniem owego gestu.

Lecz p. Laskowski nazywa to „wyłapywaniem u rzeźników kawalków mięsa bez stempła rzeźni (choć takowe pochodziły ze sztuk zabitych w tejże rzeźni)”. To tak wygląda w oświeleńcu p. Laskowskiego, jak gdyby zarządowi rzeźni miejskiej zależało nie na zwiększeniu się uboju bydła w rzeźni, lecz na bezcelowym robieniu przykrości Bogu ducha winnym rzeźnikom, którzy tak bardzo pragnęli kontroli sanitarnej nad swoim handlem. A jednak niedawno p. Laskowski w charakterze Starszego zgromadzenia cechu rzeźników wystąpił do p. Gubernatora z prośbą o odebranie zarządowi rzeźni pomocy policyjnej, którą dzierżawcy rzeźni mają zastrzeżoną kontraktem. Przytem nie omieszkał oskarżyć policję, że ta niby przetrzymuje w cyrkulach zbyt długo mięso skonfiskowane, następnie dostarcza je weterynarzom wybrudzone i tylko dzięki temu weterynarze takie mięso mogą niszczyć, jako niezdatne do użytku, a sądy skazują właścicieli mięsa na ciężkie kary, nieraz dochodzące do 200 rb. za wykroczenie sanitarne.

Jako przykład p. Laskowski przytacza wypadek z rzeźnikiem Dąbkowskim. Tymczasem policja wykryła u p. Dąbkowskiego beczkę zgnitego smalcu, za którą p. Dąbkowski otrzymał ową karę, zmniejszoną następnie przez Zjazd sędziów do 50 rb. Tak wyglądają ci, co tak bardzo życzyli sobie kontroli sanitarnej nad swoim handlem.

W projekcie, złożonym przez p. Pietraszkiewiczę magistratowi, za pośrednictwem generała Kaznakowa, była wyrażona myśl pobudowania przez miasto chłodni, założenia sklepów i kupowania bydła bezpośrednio przez zarząd miejski na koszt miasta, w celu regulowania cen mięsa na rynku łódzkim. P. Laskowski potępia ten projekt, jako niebezpieczny dla interesów rzeźników łódzkich. Zarządzenia miejskie kojarzy z rzeźnią i cieszy się, że projekt tak niebezpieczny został pogrzebany. P. Laskowski, rozprawiwszy się w sposób śmieszny z projektem p. Pietraszkiewiczę nie omieszkał bluznąć błotem fałszu pod adresem zarządu rzeźni, przypisując mu wyzyskiwanie stanu wojennego „w walce z rzeźnikami”.

Kiedyś za czasów stanu wojennego, jeden z rzeźników, niejaki p. U. i jego żona znieważyli policyjanta, towarzyszącego agentowi rzeźni miejskiej. Znieważony nie puścił bezkarnie niekulturalnego postępu państwa U. i zaskarżył ich przed swoją zwierzchnością, sprawa oparła się o generała Kaznakowa, który skazał państwa U. na koźę. P. Laskowski przekręca fakt i usiłuje go wytłumaczyć na niekorzyść rzeźni miejskiej, zaś utaskawienie skazanych na więzienie za brutalność, nazywa „Mską rzeźni w walce z rzeźnikami”. P. Laskowski wie, że w czasie trwania stanu wojennego lub ochrony -wzmocnionej wszelkie sprawy o wykroczenia przeciw policji były kierowane stałe na drogę administracyjną. Wie również bardzo dobrze, za co byli skarani przez generała Kaznakowa pp. U., przekręca jednak fakty z złośliwym zamiarem spotwarzenia zarządu rzeźni.

P. Laskowski mówi; „dobrze nam wiadomo że T-wo rzeźni bardzo zabiegało w prasie, aby o jego działalności nie pisano wcale, gdyż mogło by to wywołać głosy przeciwne, a tego ono sobie nie życzy, gdyż przekłada obronę... w milczeniu?” Tu p. Laskowski nie tylko nas ponawia o „zabiegi”, lecz posądza prasę o sprzedajność. Przypuszczamy, że prasa potrafi się sama obronić, my zaś zapewniamy, iż żadnych „zabiegów” nie podejmowaliśmy, a poprostu ignorowaliśmy bezsensowne napaści, uważając za bezcelowe odpieranie ich.

P. Laskowskiemu dziwnym się wydaje nasze oświadczenie, że ubój wieprzów w ostatnich czasach się zmniejszył stosunkowo do wzrostu ludności w Łodzi, „tymczasem nam wiadomo — mówi — że przed laty 10-ciu bito w Łodzi 60 tysięcy, obecnie zaś około 100,000 wieprzów rocznie”. — Oświadczamy kategorycznie, że cyfry p. Laskowskiego są urojone, użyte dla efektu, jak i inne fałsze, którymi się odznacza jego elukubracja. Cyfry zaś zaczerpnięte z naszych ksiąg tak wyglądają; oto w 1902 r. zabito wieprzów 58,433, a po 10-ciu latach — w 1911 r. 68,664 sztuki, czyli tylko o 10,231 sztukę więcej niż przed dziesięciu laty. A przecież ludność w przeciągu 10-lecia wzrosła niestychanie. Zatem tak niezmiernie zmniejszenie się spożycia wieprzowiny słusznie nazwaliśmy zmniejszeniem uboju.

P. Laskowski jest zdania, że cel uświęca środki, więc występując w obronę niby zagrożonych interesów rzeźników, powiada; „rzeźnicy łódzcy muszą walczyć o byt swój i rodzin (ogółem 10 tysięcy osób) i nie pozwolą na to, aby kapitały przeważnie obce doprowadziły do monopolu mięsnego”.

„Kapitały przeważnie obce” — to ma znaczyć, kapitały niepolskie i nieżydowskie, bo te pracują w rzeźni Bałuckiej nieszkodliwie, lecz rosyjskie, więc to jest denuncjacja przed społeczeństwem łódzkim; baczność, polacy, ci ludzie operują kapitałami rosyjskimi. Tu należy przypomnieć, co na początku r. b. „Kuryer Poranny” ogłosił; oto, że obrońca interesów rzeźni bałuckiej i rzeźników łódzkich w Petersburgu rozdawał członkom Dumy denuncjację na rzeźnię łódzką, która, pobierając po 21 kop. za pud mięsa przewozowego, szkodzi handlowi rosyjskiemu. A więc baczność, rosyjanie, bo oto kapitał polski grozi waszym interesom!

Na zakończenie p. Laskowski chce nas zdruzgotać zarzutem, sformułowanym w słowach; „Jak zarząd rzeźni postępuje przy wyjednywaniu rozmaitych ulg dla siebie, dowodzi fakt, że w r. 1905, korzystając z nieobecności honorowych radnych miejskich, miał w magistracie m. Łodzi wyjednać podpisanie nowego kontraktu z zarządem miasta, korzystnego dla rzeźni. Kontrakt ten, przyznający rzeźni znaczne korzyści, podpisali jedynie p. prezydent oraz sekretarz pp. Olszewski i Stępowski. Sapienti sat”.

W danym wypadku p. Laskowski popełnia kłamstwo, rzucając cień na uczciwość nie tylko dzierżawców rzeźni miejskiej, lecz i na prezydenta miasta i innych panów, spełniających swój obowiązek. Przeciw tak niekulturalnemu sposobowi traktowania jednostek i stowarzyszeń jak najenergiczniej protestujemy. Zaś w celu stwierdzenia oszczerczego kłamstwa p. L. dajemy wyjaśnienie następujące;

W parę lat po uruchomieniu rzeźni ujawniła się potrzeba zmiany taksy za ubój bydła. Sprawa była poddana pod dyskusję sesji magistratu, z udziałem radnych honorowych, uzyskała zgodę władz gubernialnych i krajowych i przez owe władze była skierowana do Petersburga, gdzie uzyskała sankcję Cesarską. Fakt ten został znany w nr. 8 „Zbioru uprawnień i rozporządzeń” za styczeń 1905 r. pod tytułem; „O zmianie taksy w rzeźni miejskiej w Łodzi. Tytuł 78” Komitet ministrów postanowił; zezwolić Warsz. General-Gubernatorowi zatwierdzić nową taryfę rzeźni łódzkiej i zarządzić odpowiednią zmianę w kontrakcie zarządu m. Łodzi z przedsiębiorcą Jelskim. Najjaśniejszy Pan 5 listopada 1904 r. projekt Komitetu Ministrów Najwyżej zatwierdził racyj”.

Z powyższego widzimy, że chodziło nie o zmianę kontraktu, zrobioną w sposób nielegalny, pokryjomu między zarządem rzeźni i prezydentem miasta, lecz o wprowadzenie w życie taksy legalnej. W danym wypadku obecność honorowych radnych miasta była zbędną, bo chodziło o automatyczne załatwienie formalności legalnej. P. Laskowski o tem wie, bo brał czynny udział w reformie omawianej taksy, będąc Starszym zgromadzenia cechu rzeźników w owym czasie.

Dlatego więc teraz po siedmiu latach występuje z kłamliwymi zarzutami.

Rozważywszy sposoby, używane przez p. Laskowskiego w obronę interesów rzeźników łódzkich, ubolewamy, iż nie możemy zakończyć naszej odpowiedzi zastosowaniem do niego przysłowia „Sapienti sat”.

4035

50 rb. i więcej, byle zaraz ofiaruję temu kto zobowiąże się wyszukać posadę w poważnej instytucji lub w fabryce, do prowadzenia ksiąg biurowych lub innego zajęcia; znajomość języków: polski, rosyjski, niemiecki i buchalterya.

Dyskretyca zapewniona. Oferty w administracji „Rozwoju” sub „Dyskretny 50”. 3811

Księgarnia „Przeglądu Katolickiego”

posiada na składzie wydawnictwa oo. Jezuitów z Krakowa

APOSTOLSTWA I MODLITWY

w wielkim wyborze i po nader przystępnych cenach.

Łódź, ul. św. Andrzeja № 3.

193

Pieśni Tadeusza Joteyki

na jeden głos z tow. fortepianu.

1. Wiosna, 2. „Mów do mnie”, 3. Limba, 4. Król w Thuli (ballada), 5. Przed nocą, 6. Moja królowna.

Duety z towarzyszeniem fortepianu:

1. „Noc taka jasna” (barkarolla) 2. „Wstań pieśni!” wyszły z druku nakładem firmy L. Idzikowskiego i są do nabycia w większych księgarniach i składach nut.

Teatr Polski.

„Zydówka”, opera w 3-ach aktach Halevyego.

Trupa kaliskiej opery i operetki dała w dniu wczorajszym pierwszy raz operę w 3 aktach Halevyego „Zydówkę” i w zupełności (mimo niekompletnej orkiestry i pewnych braków w chórach) pociąła zadaniu.

Partyę tytułową wykonała znana i lubiana artystka Marya Kamińska-Latoszyńska, wykazując całe bogactwo swego pięknego sopranu liryczno-dramatycznego. Głos artystki brzmiał równo, donośnie i dźwięcznie; partyę swoją p. K. obmyśliła i odtworzyła znakomicie, jak przystało na szanującą się śpiewaczkę; rolę tę p. K. śmiało może zaliczyć do jednej z najlepszych kreacji swego bogatego repertuaru. Gra artystki również nie pozostawiała nic do życzenia; słuchacz z zaciekawieniem śledził sympatyczną postać Racheli, jej ruchy i doskonałą mimikę. Publiczność, zapelniająca teatr prawie po brzegi, przyjmowała entuzjastycznie naszą artystkę darząc ją długo niemilknącymi oklaskami.

Postać księżny Eudoksyi dostała się w udziale p. Taidzie Brochwicz, z której wywiązała się wybornie. Głos jej koloraturowy tak w drugim, jak też i trzecim akcie brzmiał bardzo dobrze. Jest to gatunek głosu o sympatycznym brzmieniu, dobrej szkole, w skali rozległy i równy. Na początku było nieco tremy, lecz wkrótce minęła.

Partyę Eleazara nader trudną do odtworzenia, wykonał p. Stanisław Orzelski, wykazując duże umiarkowanie, głos liryczno-bohaterki, którym władą umiejętnie i ze swobodą wytrwałego artysty. Miałbym tylko do zarzucenia roliście zbytnie oszczędzanie się i nadużywanie

„mezzo-voce”, jak również trochę za dużo (w tempach) temperamentu; poza temi drobnostkami, które łatwo dadzą się usunąć, partyę mściwego i dumnego żyda Eleazara odtworzył p. O. artystycznie.

Scenę „sabatihu” w drugim akcie odśpiewał p. O. bardzo starannie; szkoda tylko, że odpowiedniom chóralnym do pięknego pola tenorowego brakowało głosu altowego, na czym poważnie cierpiała harmonia. Słynny duet z kardynałem w 4-ym akcie wypadł doskonale. Wielkim mistrzem Brogni był p. Wł. Walter; głos jego o brzmieniu czysto basowem brzmiał łagodnie i naturalnie, brak tylko jeszcze odpowiedniego wyrobienia w niskim rejestrze i nutach wyższych, co przy systematycznej i starannej pracy da się wkrótce usunąć. Jest to jednak głos duży i jako artysta p. W. jest bardzo pożyteczny.

Niewdzięczną rolę księcia Leopolda powierzo no p. Zakrzewskiemu.

Orkiestra pod kierunkiem p. Lagana, złożona zaledwie z 14 osób, co mogła to robiła, aby dać odpowiedni koloryt, zamieniając braki niektórych instrumentów na inne.

Chór biorąc całość pod uwagę, trzymał się dość karnie; ostatnia modlitwa, napisana z natchnieniem winna być śpiewana pianissimo, gdyż tylko wtedy otrzyma się właściwe wrażenie; wykonaniu wczorajszemu brakło właśnie tego wykończenia artystycznego.

Całość wystawienia „Zydówki” sprawiała na ogół wrażenie bardzo dodatnie.

Dyrektorowi Myszkowskiemu za bardzo staranną reżyserję należy się gorąca pochwała.

Alojzy Dworzaczek.

„Wróg kobiet” — oto tytuł operetki 3-aktowej z muzyką Eyslera, którą wystawiła trupa kaliskiego teatru w naszym teatrze Polskim przy ulicy Cegielnianej. Ani libretto, ani też muzyka nie posiada nic w sobie nadzwyczajnego i oryginalnego.

Arcy komicznych scen, możliwych i niemożliwych jest dużo, publiczność ubawiła się znakomicie; typów charakterystycznych sporo, niektórzy nawet wykonawcy trochę swoje role przeszarżowali i nie potrafili się utrzymać w tonie.

Prym trzymały panie Rogińska i Maryewska, które prowadziły całą akcyę wybornie, zdobywając zasłużone pochwały i frenetyczne oklaski.

Obie artystki zdobyły sobie sympatyę wyjątkową; pięknie wykończony śpiew, głosy dźwięczne i donośne, humor świetny i postacie nader ujmujące chwyciły od razu publiczność i nawiązała się tak pożądana w teatrze sympatyczna nie pomiędzy sceną i widownią, która trwała od początku aż do końca przedstawienia.

Partnerami, którzy doskonale dopełniali całości, byli pp. Sawicki w roli majora i Brusikiewicz jako jego bratanek. W mniejszych rolach na wyróżnienie zasługują pp. Górka, Wielgard, Korycińska, oraz pp. Zakrzewski, Koryciński, Piotrowski i Zdanowicz.

Całość szła składnie, wybornie wyreżyserowaną. Publiczność, licznie zapelniająca widownię, rozbawiona i zadowolona, nucąc sobie lżejsze wariacje, opuszczała teatr.

Firma B. RIEDEL

właściciel

Stanisław Różycki

Piotrkowska № 134

POLECA:

TOWARY KOLONIALNE, KONSERWY, OWOCE, BAKALIE SWIEZE, JARZYNY DOBOROWE, DZICZYZNĘ I DROB BITY DWORSKI

po niskich cenach 4772 po niskich cenach

„Dzwonek Częstochowski”

pismo ilustrowane pod redakcją ks. Józefa Adamczyka na r. 1913 składać się będzie z trzech części, a mianowicie:

- 1) „Dzwonek Częstochowski”
- 2) „Biblioteka Domowa”,
- 3) „Dodatek dla młodzieży i dwojki polskiej”.

Staraniem naszym będzie, aby „Dzwonek Częstochowski” mógł każdy bez różnicy stanu, wieku i płci wziąć do ręki z pożytkiem dla umysłu i serca — bez obawy znalezienia w nim czegośkolwiek, coby mogło splamić szlachetność i czystość duszy.

100 rubli. Premium „Dzwonka Częstochowskiego” 100 rubli.

Od Nowego Roku 1915 każdy prenumerator „Dzwonka Częstochowskiego” będzie ubezpieczony na wypadek śmierci wskutek nieszczęśliwego wypadku. Tym rodzinom, których członek, będąc prenumeratorem „Dzwonka Częstochowskiego”, postradał życie nagle, wypłaci redakcja „Dzwonka Częstochowskiego” 100 rubli! Prospekt ze szczegółami, wysyłamy na żądanie.

Prenumerata roczna „Dzwonka Częstochowskiego” z dodatkami i premium wynosi: rocznie 4 ruble w kraju i w Cesarstwie; w Austrii 12 koron, w Niemczech 10 mk., w Ameryce 2 dolary 50 centimów.

ADRES: Redakcja „Dzwonka Częstochowskiego” w Częstochowie. 4049

!!Na gwiazdkę!!

w „Lombardzie” akcyjnym Mikołajewska 23

jest duży wybór pierścionków damskich, oraz inna biżuteria z brylancikami i kolorowymi kamykami. Tamże kolczyki brylantowe po kilka karatów, pozostałe z licytacji.

Ceny niskie.

4740

Skład Win i Delikatesów E. TRAUTWEINA

№ 165 PIOTRKOWSKA 70 ŚW. ANNY № 165
Tel. 14-14 Tel. 14-14

POLECA:

Wina: węgierskie, francuskie, reńskie, włoskie, burgundskie, greckie i krymskie.

Kawior: Astrachański, Amurski, Ryby wędzone w konserwach i Ostrygi holenderskie.

Sery: Szwajcarski, Roquefort, Brie, Camembert i t. d.

RYBY żywe i śnięte

... po cenach rynkowych ...

OWOCE, CUKRY i PIERNIKI.

4081

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145.

Ogólnie znana lecznica zębów

lekarza d-ty H. Pruss.

1595

Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu. Specjalne laboratorium techniczne do wprawiania sztucznych zębów. Plomby porcelanowe, plomby złote, złote korony, złote mosty. Reparacje sztucznych zębów na poczekaniu. Ceny bardzo niskie.

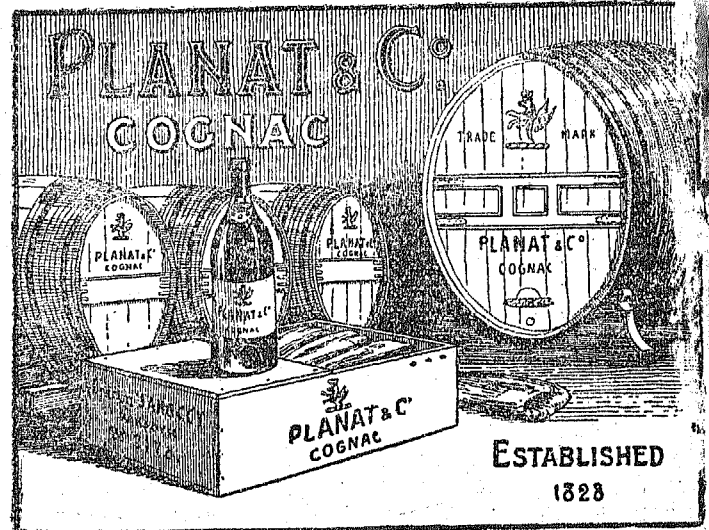
NAJMODNIEJSZE KRAWIATY

można dostać tylko u

A. Spodenkiewicz

Konstantynowska 26 — telef. 5-37.

ZNANY ZE SWEJ DOBROCI
KONIAK
ROSTOMOWA

można nabyć w następujących firmach:

M. Łuba,	Nowy Rynek 5
S. S. Majer,	Główna 59.
P. Ignatowicz,	Piotrkowska 113
S. Jaworski,	" 54
J. Wolski,	" 3
K. Wolski,	Konstantynowska 8
E. Trautwein	Piotrkowska 165
S. Żak i S-ka	" 127
J. Styczyński,	" 131
K. Auerbach,	" 227
A. Czkwianow,	" 23 i 69
J. Lipiński i Kędzierzawski,	Widzewska 80a
J. Städtnicki,	Andrzeja 10
W. Kowalski,	Zielona 28
M. Okojew,	Dzielna 11
M. Gaganaszwilli,	Konstantynowska 13
J. Kwiasowski,	Górny Rynek 5
J. Kwiasowski,	Staro-Zarzewska 39
T. Kędzierzawski,	Brzezińska 2.
J. Elsner,	Aleksandrowska 28
J. Rychter,	Piwna 21
F. Zern,	Benedykta 30
A. Alichanow,	Konstantynowska 72
W. Schepe,	Rzgowska 10
W. Balwa,	Główna 47
T. Henzelman,	Przejazd 37
H. Certowicz,	Składowa 16
G. Nazaretow,	Długa 18
Geryng,	Brzezińska 54 4071

NA GWIAZDKE

najodpowiedniejszym podarkiem są

PATEFONY,

które, jak już wiadomo, grają bez igieł, głośno i nadzwyczaj wyraźnie. Najnowsze aparaty z tubami i bez tub. Największy wybór płyt gwiazdkowych we wszystkich językach do nabycia tylko

w specjalnym Składzie Patefonów

Łódź, Piotrkowska 118, I piętro.

Telefon № 19-09.

Każdy oryginalny Patefon jest zaopatrzony w markę fabryczną, umieszczoną powyżej

Sprzedaż na raty na warunkach najdogodniejszych.

Wszelkie reparacje najtaniej i najakuratniej.

Cenniki i repertuary żądać darmo.

4055

Potrzebny zdolny

FOLUSZNIK

do towarów kolorowych i sztrajchgarbowych sztrichów. Oferty w „Rozwoju” „Folusznik”. 4814

Dr. med. J. Szwarcwasser
Piotrkowska 18.

Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specjalnie: choroby żołądka, kiszek i przełyku, choroby skóry (czerniak, podagra, otępienie itd.). Niezbędne dla dyagnozy analizy chemiczne i bakteriologiczne, wydziałelnictwo krwi w laboratorium własnym. Od 1-4 rano i od 8-7^{1/2}, po południu. 1887

Dr. med. Leyberg

Ch. skóry, weneryczne i moczopł. Godziny przyjęć: 10-11 i 6-8. Dla pań 6-8 poczekalnia oddzielna. W niedziele od 8-1-ej. Krótka 5, telef. 25-50. 1887

Dr. B. REJT Średnia 5

Sp. Choroby skórne, weneryczne, włosów, kosmetyka lekarska. Leczenie Syphilisu Salvarsanem „Erlch Hata 898” (wśródżylne). Leczenie elektrycznością (elektrolizmem) i masażem wibracyjnym. Dla pań osobna poczekalnia. Godz. przyjęć: od 8-1 rano i od 4-8 w., niedziele i święta od 3-8 pp. 389r

Dr. Jelnicki

ul. Andrzeja 7. — Tel. 170. Choroby skórne, weneryczne i moczopł. Godziny przyjęć: panowie od godziny 9-11 r., i od 6-3 po poł., panie od 4-5 po poł.; w niedziele i święta od 8-9 do 12 rano. 1467

Zakiet zimowy

popielata sukienka

do sprzedania. Nawrot 42 m. 15.

Choroby uszu, gardła i nosa

Dr. B. CZAPLICKI

ordynator szpitala Anny-Maryi, Piotrkowska № 120.

Przyjmuje od g. 11-12 rano i od 5-6^{1/2}, p. p. w niedziele i święta od 10-11 rano. 5474

Dr. med. W. KOTZIN

UL PIOTRKOWSKA 71

Choroby serca i płuc, przyjmuje od godz. 10-11 rano i od 4-6 pp. 2763r

№ telefonu 21-19

Restauracja II-ej klasy (Hotel).

w mieście powiatowym, położenie prześliczne, piękny ogród, kregielnia, tenis, stajnie, wozownie z wszelkimi wygodami od Nowego Roku do odstąpienia. Oferty w Adm. niniejszego pisma pod lit. „K. C.” 4832

Skład win i delikatesów

W. Kowalski

Pańska 35 (róg Zielonej)

POLECA

na nadchodzące święta

najlepszych marek zagranicznych Wina Szampańskie, Likieri, Koniaki, Najlepsze delikatesy w wielkim wyborze. 4730

OFIARY.

Na rzecz biblioteki zawod. przy Stow. naucz. chrz.

Zamiast powinszowań noworocznych składają: R. Tulin 5 rb., P. Foerster 3 rb., P. Maciński 3 rb., M. Grzubbowska 1 rb., A. Koziołkiewiczówna 1 rb., K. Tomaszewski 1 rb., St. Bagieński 1 rb., T. Kilański 50 k.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów szkół polskich.

Zamiast wieńca na grób s. p. dr-owej Chodźko -- Żyłka 1 rb., Aredt 1 rb., Andrysiak 50 kop., Krawczyk 50 kop., Gajdzińska 1 rb.

Pozostałe od wieńców dla uczczenia s. p. żony naczelnego doktora Chodźko od administracji średniej dozorców i dozorców służby 7 rb. 86 kop.

Na Kochanówkę.

Pozostałe od wieńców dla uczczenia s. p. żony naczelnego doktora Chodźko od administracji średniej i dozorców służby 10 rb.

ROMAN CZERWIŃSKI

Obywatel m. Łodzi, były oficyalista Dr. Ż. F. Ł.

opatrzony św. Sakramentami, zmarł dnia 22 grudnia, przeżywszy lat 65.

Wyprowadzenie zwłok na Stary cmentarz katolicki nastąpi dnia 24 grudnia o godz. 2-ej po południu z domu przy ulicy Człostochowskiej № 2, o czym zawiadamia krewnych, i przyjaciół zmarłego. pozostała w smutku

4854

Rodzina.

Wszystkim, którzy dzielili wraz z nami ogrom nieszczęścia, a licznem zebraniem się w oddaniu ostatniej posługi

Stanisławowi Rządowskiemu

uczciłi pamięć jego, z głębi rozdartego serca składają „Bóg zapłać“ pozostali w bólu

4856

Żona i dzieci

Browar parowy Tow. Akc. SSrów K. ANSTADTA

Telef. Nr. 14. Srednia 34. Telef. Nr. 14.

Specyalne piwo „Bock” na tydzień świąteczny, oraz zaleca swoje znane i ulubione piwa: Pilzeńskie, Monachijskie i Bawarskie.

4075

DROBNE OGŁOSZENIA.

AIAIA! Nauczycielki, nauczycieli, freblianki różnej narodowości, na godziny, na stałe; bony, gospodynie, towarzyszyki, ekspedyentki, kasyerki, buchalterki, pielęgniarki, poleca pierwszorządne Biuro pedagogiczno-rekomendacyjne Ludwińskiej, Piotrkowska 109, parter. 11112-6-5

AIAIA! Nauczycielka, mająca prawo nauczania w szkołach otrzyma bardzo korzystną posadę, Biuro Ludwińskiej, Piotrkowska 109. 11111-6-3

AI Z powodu nagłego wyjazdu, wyprzedam zaraz bardzo tanio meble salonowe, stołowego, sypialnego, szafy, otomane, biurko, lampy, lustra, Nowo-Cegielniana 6-7, front. 10807-10-0

AI Meble różne salonowe, stołowe, sypialne, oraz szafy, otomane, biurko, krzesła, lampy, obrazy, palmy, stoliki, sprzedam zaraz za bezcen, Pańska 54 m. 1. 11170-2-2

AI Szafy, łóżka, stół duży, krzesła, otomane, bielizniarkę, tremo, biurko, bibliotekę, zegar wyjeżdżając rozspodam tanio! Konstancyńska 45-11. 11172-5-2

Człowiek trzeźwy, pracowity, poszukuje jakiego zajęcia. zna języki polski i rosyjski. Wiadomość: Konstancyńska № 76. 11177-2-1

Cytrę koncertową sprzedam, Bedydyka nr. 18, piekarnia. 11159-2-2

Do sprzedania urządzenie sklepowe i galanterijne w dobrym stanie z powodu choroby, zaraz. Ceny przystępne. Bałuty, ul. Młynarska № 15. 11097-3-3

Do wynajęcia 3 pokoje z kuchnią, Główna 85. 11077-5-5

Do sprzedania sklep kolonialno-dystrybucyjny, zaraz. Spacerowa nr. 10, Bałuty. 11164-3-2

Do sprzedania sklep kolonialno-dystrybucyjny, Spacerowa nr. 10, Bałuty. 11164-3-2

Na gwiazdkę! Najlepsze najnowsze repertuaru, płyty, koledy 65 kop., wyżymaczki 9.50 skład instrumentów muzycznych, naczynia kuchenne, Maurycy Perle, Piotrkowska 165, Krótka 11. 11144-3-2

Niebywała okazja! Za bezcen zaraz do sprzedania sklep z powodu dwóch interesów, dający utrzymanie licznej rodzinie. Targi do sprawdzenia. Wiadomość u Patka, Słowiańska nr. 3. 11037-3ptp-5

Pokój z oddzielnym wejściem do wynajęcia, zlew, wodociąg, Andrzeja 37 m. 9. 11178-2-2

Pralnia w dobrym punkcie z powodu choroby do sprzedania, Krótka 8. 11141-5-2

Przybił się pies boks, żółty, podpalany, z obrozą na szyi. Wiadomość u właściciela, Nowe Chojny, ulica Pawia nr. 7. 11127-2-2

Pokój frontowy, umeblowany przy rodzinie z utrzymaniem do wynajęcia zaraz. Tamże do sprzedania żakiet ciepły na osobę otyłą, Dzielna nr. 40 m. 1. 10715-6-5

Palto angielskie damskie (velor) zupełnie nowe, okazynie tanio do sprzedania, Główna 24, m. 16 II piętro. 11075-4-2

Porządny stróż domu, bezdzietny, poszukuje posady, Wólczańska 61, Grudziński. 3r.

Pokój do wynajęcia od 1 stycznia, Orla 25 m. 37. 11102-3-3

Przyjmę inteligentną kobietę na mieszkanie z całodziennym utrzymaniem. Oferty w administracji Rozwoju pod lit. „Z. J.” 10876-6-5

Pies duży czarny z łańcuchem przybił się. Odebrać można, Dolna 19-2, Radogószcz. 11192-1

Pokój umeblowany do wynajęcia, osobne wejście, Andrzeja 7, Kolubiński. 11198-1

Piwiarnia do sprzedania egzystująca kilkanaście lat wtem miejscu. Przejazd 45. 11095-3-5

Pokój balkonowy od 1 stycznia do wynajęcia, Grabowa 50.

Różne większe i mniejsze mieszkania do wynajęcia tanio, zaraz lub od 1 stycznia, Widzewska nr. 148. 11145-5-2

Sprzedam tanio kanapę pluszową, Andrzeja 51 m. 1, w małym domku. 11122-2-2

Stolarski warsztat z różnymi urządzeniami w dobrym stanie do sprzedania zaraz, Zgierz Wiadomość: ul. Łęczycka nr. 12 w sklepie. 10940-5spc-5

Sprzedam sklep spożywczy zaraz lub od Nowego Roku, ul. Złota nr. 8. 11136-3-2

Sklep w dobrym punkcie od Nowego Roku lub zaraz do sprzedania, Długa nr. 10. 11118-3-5

Sprzedam pralnię tanio, Główna 65, pralnia. 11149-3-5

Uczeń 7-ej klasy Szkoły Handlowej, poszukuje korepetytor. Oferty: Rozwój „Korepetytor”. 11157-3-2

Urządzenie sklepowe do sprzedania, Szosa Pabianicka nr. 19 w sklepie. 11151-2-2

Zaginęła suczka mała, pudel, wabi się „Mucha”. Odprowadzić za nagrodą na Długą nr. 46 do Roszkowskiego. 11187-5-1

Zaraz do wynajęcia dwa pokoje i kuchnia umeblowane i bez mebli z elektrycznym oświetleniem i wygodami, Zielona 39. 11107-5-3

Z powodu zmiany interesu do sprzedania lub wynajęcia kuchni w Zgierzu, ulica Piąkowska № 17 u kowala. 11146-3-2

Z magle sprzedam bardzo tanio z powodu wyjazdu, Dąbrówka, ul. Poprzeczna № 5. 11142-2-2

10 rubli nagrody otrzyma ten kto odwiezie pugilares z pieniędźmi zagubiony 17-go z na wólskiem Uzielski, Widzewska 127. 11131-2-2

Zagubione dokumenty.

Antoni Wymysłowski zagubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki Wiena. 11181-1

A damska Józef zagubił kwit od paszportu, wydany z fabryki A. Michalskiego i I. Reicherta. 11185-1

Franciszka Hartel zagubiła kwit wystawiony na rub. 12. Ostrzeżenie, gdyż takowy jest nieważny. 11183-1

Józef Kazimierz Jedurowicz zagubił paszport, wydany z gm. Pułówek, pow. sieradzkiego, gub. kaliskiej. 11120-3-2

Margorzata Lamus zagubiła paszport, wydany z gm. Złoczew, pow. sieradzkiego, gub. kaliskiej. 11130-3-2

Piotr Zdrojewski zagubił paszport, wydany z gminy Popin pow. brzezińskiego. 11129-3-2

Szczepan Maniszewski zagubił paszport, wydany z gminy Staw pow. kaliskiego. 11184-3-1

Władysław Marciński zagubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki Gampe i Albrecht, filia. 11100-3-5

Zaginął paszport wydany przez prezydenta m. Łodzi, i bilet wojskowy, na imię Mieczysława Wiczorka. 11154-3-2

Zaginęła karta od paszportu z fabryki Braci Dobranickich, na imię Józefa Kosby. 11105-3-3

Zaginęła karta od paszportu na imię Stanisława Chojnackiego, wydana z Elekrowni Miejskiej. 11189-3-2

Zaginął paszport wydany na imię Z. Waleryi Chaładzińskiej z gm. Górki. 11157-5-2

Zaginęła karta od paszportu, Z. wydana z fabryki B-ei Bechtold, na imię Stanisława Wajczaka. 11190-1

Zaginął kwit od książeczki leczymacyjnej, wydany z fabryki S. Czamańskiego, na imię Alfons Gering. 11189-1

Zaginęła karta od paszportu, Z. wydana z fabryki Leonard, Woelker i Girbardt, na imię Maryanny Zych. 11186-1

Zaginął paszport na imię Jana Z. Kwiatkowskiego, wydany z gminy Mikolajew, powiatu Brzezińskiego, guberni piotrkowskiej. 11182-3-1

SKRADZIONO z mieszkania Ludwika Drozdalskiego 2 pałta, 3 garnitury oraz 2 paszporty, jeden Ludwika Drozdalskiego wyd. gm. Bałków i Bolesława Drzewieckiego wyd. z magistratu m. Łodzi i przytem 2 wyroki tj. jeden na 45 rb. Józefa i Maryanny Baranowicz a drugi na 50 rb. tj. na Józefa Prontnickiego przed nabyciem takowej są nieważne. 4806

Interes

przynoszący 300 rb. miesięcznie czystego dochodu, z powodów rodzinnych do sprzedania za 11,000 oferty sub. W. H. w „Rozwoju”. 4344

Do wynajęcia

2 i 4 Pokoje z kuchnią z wygodami i światło elektr. od 1-go stycznia 1913 lub zaraz na ul. Pustej № 11. 4852

Tanio do sprzedania

z powodu wyjazdu Pokój stołowy i sypialny, mało używany razem lub częściowo. Konstancyńska 14, u A. Janowskiego od 10-ej do 1-ej i od 3-iej do 7-ej. 4850

Nocny stróż

trzeźwy, z dobrymi świadectwami potrzebny zaraz do fabryki Józefa Babada, Wólczańska 241. Od 10 do 4 po poł. 4846

Warsztat, kuźnia, szopy

i pojedyncze pokoje do wynajęcia. Długa 105. 4848

Lekarz-Dentysta St. Dąbrowski

Przyjmuje w prywatnym gabinecie przy Leczniczy. Ul. Piatrkowska № 127, tel. 25-98 253 (róg Rozwadowskiej № 1).

Pianina

nowe, używane krajowe, zagraniczne, zamiana, strojenie, repara. Piękne gramofony, płyty. Ceny najniższe, na raty. Mikolajewska 25. Tel. 24-55. Skład Chodkowskiego. 4810

MEBLE

żelazne własn. wyrobu materace, wyżymaczki, wózki, Naczynia kuchenne, Aluminiowe Emalowane. Ceny najniższe za gotówkę i na raty Chodkowskiej i Lenk, Mikolajewska 25, filja Zarzewska 5. Telefon 24-55. 4812

Dr. med. Bolesław Kon

PIOTRKOWSKA 56. choroby uszu, nosa, gardła i chirurgiczne 3617 przyjmuje do 11 r. i od 4-7 popoł.

Wyprzedaż dawnych fasonów

3889

tylko przez krótki czas z ustępstwem 50% i wyżej

u J. FRAGET

69. Piotrkowska 69

Telefon № 24-52.

Telefon № 24-52.

NAJTAŃSZE, NAJPRAKTYCZNIJSZE I NAJPOCZYTNIEJSZE
pismo tygodniowe ilustrowane dla polek i ich rodzin

DOBRA GOSPODYNI

W roku 1913 wszystkie prenumeratorki całoroczne prócz 4-ch pism tygodniowych, kalendarza, 12-tu dodatków miesięcznych i fasonów bibułkowych, otrzymają zupełnie bezpłatnie nieodzowną w każdym domu książkę p. t.

SKARBZYK DOMOWY

Dziełko to, zawierające około 600 różnych przepisów, rad, recept i sposobów, przedpłaciełki nasze (nadsyłające rb. 4 kop. 40) otrzymają zupełnie bezpłatnie. Książkę powyższą zbraszurowaną w całość, wysyłamy w m. kwietniu.

Tym sposobem wszystkie przedpłaciełki nasze otrzymywać będą w roku 1913-ym:

Co tydzień:

- 1) Dobrą Gospodyni pismo ilustrowane, obejmujące specjalny gospodarczy i hodowlany.
- 2) Nasze Kłasy pismo ilustrowane, poświęcone literaturze, nauce, sztuce i beletryście
- 3) Wędrowki i przygody pismo ilustrowane, zawierające opisy podróży, znane ziem, ludów i t. p.
- 4) Mody pismo, zawierające podobizny i opisy nowych fasonów strojów damskich.

oraz co miesiąc specjalny dodatek bezpłatny, mianowicie:

- 1) w Styczniu: Wzory do robót piłkowych (laubzegą); 2) w Lutym: Kopie obrazu (wyk. spos. typogr.); 3) w Marcu: Fason bibułkowy modnej bluzki; 4) w Kwiecniu: Książkę z przepisami; 5) w Maju: Tablicę krojów; 6) w Czerwcu: Fason bibułkowy modnego ubrania; 7) w Lipcu: Kartę albumową; 8) w Sierpniu: Wzory do robót piłkowych (laubzegą); 9) we Wrześniu: Fason bibułkowy sukni; 10) w Październiku: Grę towarzyską; 11) w Listopadzie: Kalendarz ścienny na r. 1914; 12) w Grudniu: Fason bibułkowy sukni.

Nadto odpłacającą prenumeratę całoroczną z góry, ofiarujemy bezpłatnie:

1) KALENDARZ książkowy p. t. „Dobra Gospodyni” na rok 1913 części literackiej, mnóstwo przepisów gospodarczych, hodowlanych i kuchennych, oraz praktycznych wskazówek. Kalendarz wysyłamy zaraz po otrzymaniu przedpłaty całorocznej.

2) książkę „Skarbczyk domowy”, przydatny dla każdego.

Wzorem lat ubiegłych przeznaczamy również i na rok 1913 do rozlosowania

100 wyjątkowych premij bezpłatnych, z tych 30 wysokiej wartości

dostępne one będą tylko dla tych Szan. Przedpłaciełek, które wniosą całoroczną prenumeratę z góry, t. j. rb. 4 k. 40 wprost do adm. „Dobrej Gospodyni”, Nowy-Swiat Nr. 34.

W celu ułatwienia Szan. Przedpłaciełkom kontroli nad rozlosowaniem przedmiotów, dnia 20. Lutego 1913 roku rozesłaliśmy wszystkim całorocznym prenumeratorkom numerowane egzemplarze „Dobrej Gospodyni”. W razie, jeżeli Szan. Przedpłaciełki rocznych okazały się mniej, niż jest losów loteryjnych, wntenczas każda z nich otrzyma dwa numery, byleby wszystkie rozlosowane były, tym sposobem otrzymamy numerację zgodną z numeracją biletów loteryjnych 2 klasy 200-iej lot. K. Kr. Polsk. Prenumeratorki, pragnące wziąć udział w losowaniu, zechcą pamiętać, że stawiamy jeden nieodzowny warunek: żeby prenumerata wpłynęła do naszej administracji przed 16 Lutego n. s. 1913 r., gdyż inaczej nie będziemy w stanie prawidłowo ponumerować nakładu pisma. 100 premij powyższych rozlosowanych będzie w sposób następujący:

- 1) Posiadaczka №, na który padnie w 2 klasie 10,000 rb., otrzyma od nas planino.
- 2) Posiadaczka №, na który padnie w 2-jej klasie 4,000 rb., otrzyma od nas gramofon z płytami.
- 3) Posiadaczka №, na który padnie w 2-jej klasie 2,000 rb., otrzyma od nas zegar ścienny.
- 4) Posiadaczka №, na który padnie w 2-jej klasie 1,500 rb., otrzyma od nas piękny zegarek kieszonkowy.
- 5) Posiadaczka №, na który padnie w 2-jej klasie 1,000 rb., otrzyma od nas samowar.
- 6) Posiadaczki №№, na które padną w 2 klasie po 800 rb., otrzymają od nas: 1) zegarek srebrny kieszonkowy, 2) duży dywan, 3) i 10) Posiadaczki №№, na które padną w 2 klasie po 400 rb., otrzymają: 1) garnitur do kawy, 2) instrument samogrający, 3) maszynę do szycia, 11 — 20) posiadaczki następujących 20-tu №№, na które padną wygrane po 150 rb., otrzymają: dobre zegarki kieszonkowe. 31—100) Posiadaczki 70-tu №№, na które padną wygrane po 80 rb., otrzymają: kwity na odpłatną prenumeratę roczną na rok 1914.

Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Nowy-Swiat Nr. 34.

„Ziarno”

Ilustracja dla rodzin polskich
w r. 1913 dawać będzie prócz dotychczasow. zeszytu tygodniowego
48 dodatków rocznie.

Znacznie rozszerza program. Wprowadza barwne ilustracje.

Bez powiększenia zatem ceny prenumeracyjnej, prenumeratorki „Ziarna” otrzymają w roku 1913:

- 52 zeszyty pięknie wydanego pisma (dla wszystkich).
- 12 tomów powieści w oprawie (dla rodziny).
- 12 zeszytów, zawierających mody i wskazówki gospodarcze (dla pani domu).
- 12 arkuszy wzorów robót piłkowych (laubzegowych) i t. p.
- 12 reprodukcji obrazów.

Odpłacającą prenumeratę za cały rok z góry wprost do Redakcji, otrzymają **Bezpłatnie 3 premia** (wartości 4 rb.)

- 1) Album artystyczne (przy nr. 2 pisma).
- 2) Księgę pożytecznych wiadomości (przy nr. 27 pisma).
- 3) Kalendarz ścienny na rok 1914 (przy nr. 48 pisma).

Adres Redakcji i Administracji „Ziarna”:
Warszawa, Nowy-Swiat nr. 34; telefon 33 — 20

WARUNKI PRENUMERATY:

W Warszawie: rocznie 5 rb.; półrocznie 2 rb. 50 k. kw. 1 rb.; 25 kop. za opr. książek rocznie 1 rb. Za odnosz. 15 k. kw. Z przes. poczt. rocznie 6 rb.; półrocznie 3 rb.; kwart. 1 rb. 50 k.; za opr. książek rocz. 1 rb. Za przes. premium 25 k. **Dodatków bez oprawy nie wysyłamy.** 4017

Niniejszem podaje do wiadomości Sz. P. członków i osób interesowanych iż Stowarzyszenie Majstrów Przędzalniczych

zmieniło lokal

i obecnie znajduje się przy ulicy ś-go Andrzeja № 4. 4099
Zarząd.

Świerzbe

pryszczki i męczące swędzenie najlepiej wyleczy mydło z zapachem i krem aptekarza Lipińskiego. Cena razem rb. 1 kop. 25. Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych. Wysyłam za zaliczeniem pocztowym. Adres: Warszawa — Mokotów. Apteka Ed. Lipińskiego, skrzynka poczt. 461. 5375

Nauki języka niemieckiego

udziela doświadczony i energiczny nauczyciel, podług wypróbowanej metody, także początkującym; w domu i poza domem. Godziny przyjęć od 2-jej do 4-jej i od 8-jej do 9-jej. Na życzenie gotów przedstawić się osobiście w domu. Adres Piotrkowska 67 pokój 60. 4822

A. Rzewuska

poleca po niskich cenach materiały wełniane. Ul. Piotrkowska № 185. 4704

Md. Dentysta

H. PUTZMAN

przeprowadził się na ul. Piotrkowska № 10 1-sze piętr. z frontu POWROCIŁ z zagranicy i przyjmuje codzien. sam od 10 r. do 1 pp. i od 3 do 7 wiecz. 5191

Dr. med. Wincenty

ŁUKASZEWICZ

b. kliniczny dr. w Petersburgu Długa 19. Ch. wewnętrzne, kobiece, dzieci. Od 10—12 r. i od 4—6 w. 4194